

BESMRTNICI

Ako je verovat Milanu Kundera, postoje i viterna sujenja.

„Besmrtnost je viterno sujenje”, zapošto je Milan Kundera.

Većino življenja smo bezvremena, ali dosmrtno smo besmrtni.

Milan Kundera besmrtnost je razvrsta na:

a) molo besmrtnost

Kad se spametimo neke nepoznate peršoni. Kako Milan Kundera onega podeštota moravskega sela njegovega detinjstva ka je va kuće, kako kućni inventar, držo kaso, provo provcato kaso, otprto kaso, svojo vajkasto pusteljo, pa bi, samo kad bi joko, joko kuntenat bi, lega va to kaso, pensajuć na svoj funerol, lega bi va svojo besmrtnost.

b) velo besmrtnost

Kad se spametimo poznateh peršoni, ke forši svojni nećemo inbatit, ali kako da hi poznomo od vajk, s njimi se budimo i jimo, delamo i spimo. To so kraljice i krolji, prešidentice i prešidenti, artisti i kantadori....

Gremo sada na jeno viterno sujenje.

Sudi se Labinske republike. Sudi se velemu besmrtniku Ivanu Pipanu, med svedoki je i vela besmrtnica Đuzepina Martinucinka. Sudi (pita) Arbitar.

Ni za verovat, ali si gonajo po nase.

– Tu smo da fišomo da li so se Đuzepina Martinucinka i Ivan Pipan poznivali prvo nego so prišli Vamo. Ca pravite, šinjor Pipan?

– Ne spametin se.

– Šinjora Martinucinka?

– Najlaglje je zobit.

– Šinjora Martinucinka već je zapoštala kako so njejni prišli va Labin, na Kalić, ot Tricesima. Njejni otac dvo puti se ženi. Kad je prvi put šinjorine Škampić klo verico, gonali so da je diboto zusto stori mladić. Škampkinka je vumrla sejni don kad je rodila polusestro šinjore Martinucinke. Martinucinkina mat je Liusinka. Jima Martinucinka mlajo sestru i brata. Finila je za maještro. Penžjon docekala va Trste. Va Labin se je tornala miljor devetsto dvajsti pete. Cetire leta pokle Labinske republiki. Cetiri meseci

prvo nego je prišla Vamo. A vi, šinjor Pipan?

– Se znote. Se je zapišeno va libretah. Ja son bi prvi i zadnji Pipan va Labine. Priša son na dvajsti cetiri miholjšćaka dvadesete. Pet meseci pokle dignu son revolucijon.

– Dobili ste poziv. Lepo van piše. Viterno interešo ono ca ni va hortah. Cegovi ste?

– Sin od Mariji i Valentina. Va Labin son priša kako udovac. Va Labine son se va pet meseci rivo nanovo namorat i još organizat štrajk.

– Va kega ste se namorali? To mi nanke ne piše va hortah.

– Spreteli son se s Lelion Zustovićen pa s njegovo sestro Santo. Š njo bobicić više. Puno bobicić više.

– Ste zakonili? Ili ste se ilegalno jimeli radi?

– Prvo ilegalno; se ca je legalno prvo je bilo ilegalno. Kako naša Labinska republika. Samo ca je Republika još vajka ilegalna. Zbog nje son, Republiku, ne Santi, ma legalno, bi zaprt va paržone, sudili so nan vaši kamarati va Pule, i pustili nas, a ne kako vi, tu smo inparžonani za vajk...

– Šinjor Pipan, recete li besedo više mogli bite ofendit ovajisti sud pa van se lepo ne piše.

– Da gonan ili ne?

– Gonajte, ma nemojte duperivat ufeži. Ova sud interešo ca je bilo s Vami i vašo ilegalno, pa legalno ljubof.

– A ne da li son pozno Martinucinko?

– Šinjor Pipan!!!

– No, no, ne treba bit delikat na sako besedo. Alora, sud va Pule...

– P a z i t e...!

– Kad so me liberali, tarno son se va Labin, ma fašisti me neso pustili na mire, poterali so me nazda. Santa i ja uženili smo se dve leti kašneje va Torine. Santa se sako toliko tornivala doma, oboć famejo. Ja svojni neson. Na kraje dvajsti trete dobili smo našo Lilino. Črni fašisti ni va Torine nas neso pustili na mire. Kleto, Lilina je jimela por meseci, uša son va Meriko, pokle so prišli žena i hći. Krepat, ma ne molat, drug sudac, život je borba.

– Ja van neson nikakov drug. Drug van je ćaća! Ćaća Valente van je kamarat! Ja son arbitar. Ovo ni mesto, a ni vreme ni za paroli! Valje će marendu. Ni lazno. Nemojmo se gubit. Do kada ste živeli va Merike, šinjor Pipan?

– PiPPan, Z dvo p. P P. Đon Pippan žive je va Merike dok ni umra.

- Šinjur Pipan, kakov sada vrajži Đon Pippan, z dvo *p*?
- Za Merikani son bi i zusto Đon Pippan. *P P. Z dvo p.* Pitajte naši Merikani.
- Ca ste delali va Merike?
- A ca son moga delat, lepi moj dru... šinjur arbitar, bacilo se za delovci, najviše pekori, digeva sjoperi. More se reć da son vekave, kroniko, profesionalni esporter štrajka.
- Kada ste priša Vamo?
- Miljor devetso tristi trete, po lete, znon da ne importo, tu, va viterne ni vuri, ma bilo je jutro, okolo osan ur. Obuša son Santo i Lilino, šo vonka od našega stona (numer – van – tu – van – ejt, Avenju Fifti Van, Cicero), na pute do trena farmalo me pet tiri.
- Jovili son nan da se po Labine gona da vas je do ubit Al Kapone.
- Jušto mi je sejno, lepi šinjur arbitar, ki me je do sasinat. Kako da ćun se tornat. Inbati son Ala Kaponea va portihe vega suda. Ni se pofoli. Skupa smo, tu smo skupa, samo to importo, Santa, Lilina i ja, skupa za vajk.

Policijot je pokle noša Al(fonse) Kaponea ka je reka da svojni, do viterni, ni cu za Ivana Pipana, ni Đona Pippana, s dvo *p*. Njegove ruki so ciste, a ima i alibi jer je va angošte tristi trete bi va pržone, i još šes let pokle. Još je reka da je s pekori bi vajka dobar: ca ni otpra kuhinjo za siromahi (na vrotah je pisalo: „Juha, kafe i krofni za dezokupani”), ca neso mu pekori mesili kruh.

„Zapoštojte da smo saki don delili 350 kil kruha za siromahi. 350 kil! Za nic!” besedi so Al(fonse) Kaponea sudskemu policijotu.

- Tarnojmo se na tužbo. Šinjur Pipan, još jedonput vas pitan: ste li kada videli šinjoro Đuzepino Martinucinko?
- Vidin je sada. Ma do sada, do viterni, svojni.
- Najlaglje je zobit – žuntala je Đuzepina Martinucinka.
- Joko je cudno da se komponj Pipan ne spameti kako je komponjka Martinucinka ušila velo, karvovo bandijero za naso kovo, za nas – reka je kovar J. M.
- Prvi glos – pront je kako i dvajsti prve Ivan Pipan.
- Ja son s mojen komponjen šo va Trst po bandjero, va svojeh rukah son nosi karvovo bandjero ko je ošila kompanja Đuzepina Martinucinka. Lepo krvovo bandijero s lepen žuten srpen i žuten batićen. Sramota da Pipan to ne zno! – jodi se kovar N. N.
- Va hortah ni nikakove bandijeri Đuzepine Martinucinki – oštro će arbitar.

– Forši ni va hortah, ma je bila na Karvove place. Je, je, mohali smo, se spametiš, Ive? A ti, Vitorijo? Mohali smo s dosta karvoeh bandijeri s žutemi srpami i žutemi batićami, spametin se da so naše ženske anke rikamale bandijeri s žuten koncen; samo roba je koštala 710 lir, a znon da smo anke od Milana (groda, ne Kundere, op. a.) dobili jeno krvovo bandijero – ni se do kovar J. M.

– Ne spametin se. Ne spametin se da son svojni, nikada, *in vivo* vide Đuzepino Martinucinko – broni se Ivan Pipan.

– Kad van ja pravin – jovi se kovar D. Š. – Bili so naši komponji po to bandjero va Trste.

– Martinucinka je bila anke na zastanke s nami, kovari, va Presike – eksluzivno će kovar V. K.

– Ne spametin se – ni se spameti Ivan Pipan.

– Najlaglje je zobit – ni zobila reć Đuzepina Martinucinka.

– Zadnji put pitan – pita arbitar - šinjor Pipan, da li ste prvo viterni poznivali šinjoro Martinucinko?

– Ne spametin se.

– Ne spametite se.

– Son, son.

– Karamba, ke šorpreša! Ste ili neste?

– Ako se broji da moja štatua sako toliko pogljeda njeno štatuo va Aleje velikani va storen Labine, na rute od pjaci San Marko do Fortice, ako se brojijo štatui onda joko, joko dobro poznon šinjoro Martinucinko. Njo, ne štatuo; komponjko Martinucinko za ko son cu cuda lepega i dobrega, prvi put, va življenje i pokle smrti, vidin sada, ude.

Va ten momente stala se jena šinjora va publike od keh devedeset i munedo let (magari va viterne letah više ni):

– Vi imate baren štatuo, drug Pipan, a moj otac Đovani nanke to. Ja son Frančeska Toneti, hći karvovega barona, ka je Vas i kovari dvajsti prve puno pomoga, drug Pipan, ma nanke štatuo ni merito, on ni dobar nanke za va sud....

Po sudnice se cu veli štramor.

– Cito! Cito! – zavopi je arbitar.

... sujenje je viterno, napret duro...

Daniel Mohorović